

Դոյանից տենդ. են ունեցել	147
Թողուկ Կոչուած բկացաւ	40
սովորական բկացաւ	26
աչքացաւ	12
արեան նուագութիւն	9
ուրիշ այլ և այլ հիւանդութիւններ	42

Այս թուում 2 հոգի միայն լուրջ հիւանդ են եղել՝ թոքերի բորբոքումով բլուհում:

Առողջական համեմատաբար այսպիսի բարձր զբաղմունք, չնայած սաների աւելի բազմանալուն՝ կտրելի է գուցէ մասամբ նաև նորանով բացատրել, որ աշակերտաց ճաշի սեղանը նոյեմբեր ամսից Վեհափառ Հայրապետի ձեմարանի բակում՝ կառուցած նոր սեղանատունը փոխադրուեցաւ, և վարչութիւնն անմիջական հսկողութիւն ունենալով՝ կարող էր սննդեան բարեկաւելուն նպաստել, որից շատ բան կախուած է:

Տնտես էր Շնորհ. Եսայի սարկաւագ: Ծախք եղել է ամբողջ 1899 թ.-ի ընթացքում 41,777 ր.

Իսկ 1900 թուականի համար նախահաշիւ էր կազմած 40,832 րուբլու. բայց այդ գումարը մի քանի խոշոր արտաքոյ կարգի և չնախատեսուած ծախքերի պատճառաւ չբաւականացաւ և հարկ եղաւ խնդրել այլևս 3000 ր.

Նախահաշիւը բաժանուած էր 5 մասերի ըստ այսմ.

ա) Ուսումն. մաս, որի մէջ մտնում են բոլոր ուսուցչաց ռոճիկները 14,900 ր.

բ) Վարչական մաս, որի մէջ մտել է կուսակրօն պաշտօնեաների թէ միաբանական ռոճիկը և թէ ուսումն. պաշտօնավարութեան համար եղած յաւելումը (տեսչի՝ 700, երկու ուսուցիչ վարդապետաց իւրաքանչիւրին 600, մի սարկաւագի 200—ընդամէնը 2100 ր.): Վերականգնութիւն, Բժշկի, մատենադարանապետի, քարտուղարի, ծառաների ռոճիկը և գիւնանական ծախք ընդամէնը 9040 ր.

գ) Ուսումն. պիտոյք. գիրք, գասարանական կարասիք և ըն 1200 ր.

դ) Տնտես. մաս. թէյ և շաքար, հանդերձեղէն, վառելիք, նորոգութիւն և կարկատան և ըն 12972 ր.

ե) Արտասահմանում և Ռուսաստանում բարձր. կրթութիւն ստացող նախկին սաների թոշակ 2900 ր.

Նախահաշուի մէջ որոշուած գումարով ուսանում էին Մուշեղ սարկաւագ (այժմ հանգուցեալ), իբրեւ որդեգիր Բար. Գ. Փրի-դոնեանի.

Կոստանդին սարկաւագ (այժմ՝ Իւրիւեւում), իբրեւ որդեգիր Բարեյիշատակ Խուզատեանի.

Տեաքը եղնիկ և Յուսիկ վարդապետներ (այժմ՝ ուսուցիչ և օգն. տեսչի ձեմարանում):

Այս հաշուից դուրս Բարեյիշ. Գ. Թումայեանի կտակած գումարի տոկոսով ուսանում էին՝ Սմբատ սարկաւագ (այժմ ուսանող Ս. Պետերբուրգի համալսարանի աւրել, բաժնի) և Պօղոս սարկաւագ՝ այժմ Խարկովում: Այլ և Բարեյիշատակ Յ. Աղա-մեանի կտակից նպաստ ընդունելով ուսանում էր Կիւեւում Բարեշնորհ Մամբէ վարդապետ (այժմ տնտես և ուսուցիչ ձեմարանում):

ՄՈՒԹԵՂ ՍԱՐԿԱՎԱԳ

Մարտի 8-ին, հինգշաբթի երեկոյեան 5 ժամին իւր մահկանացուն կնքեց Մայր Աթոռի միաբան Մուշեղ Սարկաւագ Տէր Գարիէլեանց: Հանգուցեալը ծնուել է Շուշի քաղաքում 1874 թ: Հօր կենդանութեան օրով նա կրթութիւն էր նոյն քաղաքի Բեալական դպրոցում: մահունից 2 տարի յետոյ թողնում է Բեալական դպրոցը և պատրաստուած է ձեմարան մտնել: Տ. Մակար կաթողիկոսի օրով 1889 թ. ընդունուած է Մայր Աթոռիս Ժառանգաւորաց Գէորգեան ձեմարանի դ. գասարանը և յաջող աւարտելով դպրոցական բաժինը՝ 1893 թ.

մանում է մասնագիտական բաժինը որտեղից աւարտում է 1896 թուին:

Բ. լսարան փոխադրուած ուսանող Մուշեղ Տէր Գաբրիէլեանը զիմում է աղգիս վեհափառ Տ. Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին առանձին խնդրով որ իրեն ընդունեն կուսակրօն միաբանութեան շարքը: Նրա խնդիրը յարգուած է և 1894 թուից նա ծանաչուած է միաբան Մայր աթոռի:

Յաջող աւարտելով մասնագիտական բաժինը՝ ձեմարանի վարչութիւնը վեհափառի հաճութեամբ ուղարկում է նրան Կիւի համալսարանը իրաւաբանութիւն և եկեղեցական իրաւագիտութիւն ուսանելու: Հանգուցեալ Գէորգ Փրիգոնեանի յիշատակին եղած կտակի արդիւնքով:

Հէնց ա. տարին 1897 թուին նա համալսարանում ընդունուած է ազատ ուսանող և նոյն թուականի վերջում առաջին կարգի վկայականով աւարտում է առաջին լսարանը միւսնոյն ժամանակամիջոցում պատրաստուած էր զիմնադիւնից հասունութեան վկայական ստանալ: որ և յաջողուած է 1890 թուին գեկաներեք ամսի սկզբին: և այդ թուականից նա ծանաչուած է համալսարանում իրրև ուսանող Բ. լսարանի:

1899 թուին արդէն հիւանդացած էր նեարդային թուլութեամբ: 1900 թուին փոխադրուած է ա. Աետերուրդի համալսարանը որտեղ առանց այն էլ նորա առողջութեան խանգարումը աւելի սաստկանալով կրծքի թուլութեան և թոքախտի է փոխուում:

Օգոստոսին նա դարձաւ Մայր աթոռի թոքախտն արդէն ընկձել էր նրան: մի քանի ամիս ևս անցաւ և նա հրաժարուեցաւ աշխարհից: սուգի մէջ թողնելով իրեն բարեկամներին և ծանօթներին:

Մուշեղ սարկաւազը իւր թէ՛ աշակերտական և թէ՛ ուսումնական կեանքում՝ օրինակելի է եղել իր ընկերակիցներին համար: նա ողևորուել է իսկական զործով և առանց սղմուկ հանելու նպատակին է զիմել: Այն տեղեկութիւնները որ տալիս է Կիւի համալսարանի յարգելի ուսուցապետ պ. Ալիս-դարեանը Մուշեղ սարկաւազի մասին: իբրեւն գովասանական կտորներով: Կարձ ժամա-

նակում իւր աշխատասիրութեամբ: ընդունա-կութեամբ և համեստութեամբ նա կարողացել էր համալսարանի վարչութեան ուշադրութիւնը և ուսուցչականների սէրը զրաւել:

Կիւրակի մարտի 14-ին հանգուցեալի դիակը Մայր Տաճար իջեցրին: նրա դագաղը զարդարուած էր թարմ ծաղիկներով և պսակներով որ արուած էին ձեմարանի ուսուցչական խմբի և աշակերտների կողմից: վերջինս հիւսուած էր թարմ ծաղիկներից: Քառասուն նահատակ մանկների տօնի օրն էր: արժ. Կարապետ վրդ. մի դամբանական խօսեց Մայր Տաճարում: ներկայացնելով հանգուցեալին գիտութեան, աշխատասիրութեան և պարտաճանաչութեան նահատակ մանուկ: Գիտել միաբանական գերեզմանատուն տարան ձեմարանի գաւթով: առաջից դրնում էին ձեմարանի սաները: ապա երգեցիկ խումբը և պսակակիրները: ձեմարանի գաւթում ուրարակիր ուսանողներից մէկը մի դամբանականով արտայայտեց այն ցաւն ու թախիծը որ հանգուցեալը թողնում էր իւր ընկերների և մատաղ եղբայրների վրայ այսպէս շուտ հեռանալով: այդ միջոցին աշակերտներից ոմանք թարմ ծաղիկներով զարդարում էին հանգուցեալի դագաղը: Վերջին հրաժեշտը տուեց նրա գերեզմանի մօտ հանգուցեալի ձեմարանաւարտ ընկերներից մէկը՝ Լ. Նորարեանը: Տեսարանը սրտաշարժ էր: յուզարկաւորութեանը աւելի տխրութիւն էր տալիս արժ. Կոմիտաս վարդապետի առաջնորդութեամբ երգուած քառամայն «Աշխարհ ամենայն»-ը որ շատերից արցունքի կաթիլներ խլեց:

ՏԱԿԱՆԱՅԻՐ.

— Կլեմէք Թէ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կազմեր է Յանձնաժողով մը: որ պաշտօն պիտի ունենայ Հիւանդանոցի կառուածներուն տնօրէնութեան եղանակը ճշտելու և ըստ օրինի աւելի ապահով վիճակի մէջ դնելու համար միջոցներ խորհել և արդիւնքը տեղեկագրել Հոգաբարձութեան: Այդ Յանձնաժողովին անդամ կարգուած է նաև յարաբերական գիւանի տեսուչ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.: որուն արդէն Վար-